

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 514.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796475380592/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- og omhandlende Æneas' rejse fra (det faldne) Troja til Rom (hvis verdensherredømme han skal grundlægge), er D. Karthagos dronning, hos hvem han opholder sig en tid, og som forelsker sig heftigt i ham (1. og 4. bog). Holbergs (naturligvis bevidste) sammenblanding af Odysseus' og Æneas' rejse- og elskovsventyr er nærliggende. – *Kejser Asverus*: A(ha)sverus er navnet på »den evige (vandrende) jøde« = »Jerusalems skomagere«, der iflg. en apokryf (ikke-bibelsk) tradition tjente til forøgelse af Jesu lidelser op til korsfestelsen og til straf skulle vandre i evighed; at forlene en A. med kejserværdighed er et led i travestiens kultursammenblanding (jvf. n.t.s. 133 og 134 ovenf.). – *Tiresius*: (gr.: Teiresias) i gr. mytologi en blind spåmand, forekommer i *Odysseen* (se n.t.s. 133).
- 135** *Prologus*: prolog, her: forspil; handlingen heri, »stridens æble« og Paris' dom, er fra den gr. myt. – *Iris*: i gr. myt. personificering af regnbuen og Heras (se flg. note) sendebud. – *Junonis*: lat.: Junos; Juno er det lat. navn for gr.: Hera, Zeus' (se n.t.s. 135 ndf.) hustru. – *Mercurii*: lat.: Merkurs; Merkur er det lat. navn for gr.: Hermes, gud for alt, hvad der kræver snilde og list, fx. handel og tyveri, samt guderens sendebud. – *Jupiter*: det lat. navn for gr.: Zeus, den øverste gud. – *jalouie (...) Nymfhe eller Hyrdinde*: Zeus' elskovsventyr med jordiske kvinder er i gr. myt. ligeså grundigt bevidnet som Heras deraf følgende jalouie. – *Nymfhe*: nymferne er i gr. myt. sekundære guddomme for naturen, knyttet til et bestemt element eller en bestemt lokalitet. – *Plutonis*: lat.: Plutos; Pluto er det lat. navn for gr.: Plouton, dødens og underverdensens gud. – *Plutonis møncke Boellig*: dødsriget. – *11 Junii*: terminsdagen. – *som*: eftersom.
- 136** *fornedelst*: på grund af. – *Morer(s)*: nordafrikanere (negre og maure-re). – *Landemercke*: landområde, grænse(r). – *America*: anakronisme; det amer. kontinent var ukendt i Europa indtil Columbus' landgang i Vestindien 1492. – *Pallas*: i gr. myt. var P. (Athene; lat.: Minerva) visdommens gudinde. – *Venus*: det lat. navn for gr.: Afrodite, kærlighedens gudinde i gr. myt. – *Jupiter kastede (...) et Guld-Æble*: se n.t.s. 135; i den gr. myt. var det ikke Jupiter, men stridens gudinde Eris, der kastede det famøse æble, der skabte gudindernes rivalisering og dermed fremkaldte den trojanske krig. – *den 13 hujus*: den 13. dennes, i denne måned (lat.); anakronistisk datoangivelse, som bygger på den såk. gregorianske kalender, der lanceredes i slutningen af 16. årh.; »hujus« (dennes) er kancellistil – i en antik guddoms mund! – *Fruentimmer*: kvinder. – *ogsaa*: end. – *en Rem udi Huiden*: en rem af huden, lidt af samme skavank. – *uden Appel*: uden at kunne (ville) indanke sagen for en højere instans. – *forpikkede*: heftigt opsatte. – *oppebie*: afvente. – *Nedkomst*: nedfart fra Olympen (de antikke guders bolig). – *Durchleuchtighed*: forvanskning af ty: